

ХРОНИКА

Научна конференција

РОМАНОВИ И ЦРНА ГОРА, ИСТОРИЈА И САВРЕМЕНОСТ (Подгорица, 7. новембар 2014)

У организацији Историјског института Универзитета Црне Горе и Уралског Федералног универзитета Јељцин из Јекатеринбурга, у новембру 2014. у Историјском институту Црне Горе одржана је научна конференција поводом обиљежавања стогодишњице Првог свјетског рата. Циљ конференције је био да укаже на значај црногорско-руских политичких, културних и економских веза у периоду од почетка владавине династије Романових за спољнополитички живот Црне Горе.

У овом концепту организатори су имали у виду потребу да укажу на значај детронизације династије Романових за даљу судбину Црне Горе.

Познато је да је Русија имала важну улогу у спољнополитичком животу Црне Горе, са становишта одржавања њене међународне и унутрашње стабилности. У основи све се то везивало за политику коју је водила династија Романових са Николајем II на челу и владајући политички кругови у Русији. Изласком Црне Горе из рата у јануару 1916. и Октобарском револуцијом у Русији 1917. Црна Гора је на међународном плану остала без значајног спољнополитичког партнера и савезника.

То се посебно осјетило при крају Првог свјетског рата када се рјешавало питање обнове црногорске државности. Ставови европских савезничких земаља били су усмјерени ка стварању југословенске државе у коју би, нарочито последице одлуке о престанку постојања Аустро-Угарске монархије, била укључена и Црна Гора.

У оквиру таквих широко назначених одредница кретао се и садржај реферата поднијетих на поменутој међународној конференцији.

Др Радослав Распоповић је обратио пажњу на питање историјских и политичких веза двије државе, у реферату под насловом: „Династија Романових и Петровића у спољнополитичком животу Црне Горе у дру-

гој половини XIX и почетком XX вијека“. У саопштењу су дошли до изражаја ставови о улози балканске политике Русије у креирању међународног положаја Црне Горе, у оквиру планова о преуређењу Балкана.

Учесник конференције са Уралског Федералног универзитета Јевгениј Алексејев обрадио је тему под насловом: „Куће Романових прије и после 1917. године“. На основу ставова аутора могле су се уочити разлике у правцима спољне политике Русије у једном и другом периоду, као и бројни узроци који су до тога довели. Такође аценат је стављен и на трагичну судбину императорског двора и његов утицај на даљи политички живот Русије.

Реферат проф. др Синише Јелушића: „Утицај династије Романових на културни живот Црне Горе“, показао је богатство веза двије земље и значај који је за културни просперитет Црне Горе имала Русија. Посебо је подвучен значај устицаја руских писаца и филозофа на интелектуалне кругове у Црној Гори. Није занемарено ни питање која се тичу просветне сфере као сегмента културног нивоа црногорског друштва.

Други учесник на конференцији, са Уралског универзитета Александар Устинов, кроз реферат под насловом: „Руско-црногорске династичке везе“, скренуо је пажњу на карактер укупних односа двије земље. Он није био заснован само на званичним политичким контактима, већ и на великој блискости и родбинским везама двије владајуће династије: руске и Црногорске. Свакако да су црногорске принцезе Стана и Милица, удате за руске кнежеве Николаја Николаевича млађег и петра Романове, имале велики значај у одређивању карактера међудржавних односа путем међусобних контакта „породичног карактера“. Многа питања значајна за Црну Гору лакше су се рјешавала на тај начин.

Након подношења наведених реферата отворена је дискусија у којој су учествовали запослени у Историјском институту Универзитета Црне Горе, као и позвани гости. Инспиративност поднесених саопштења била је мотивишућа за дискусанте, тако да су њиховим обраћањима многа питања поменута у поднијетим рефератима потпуније обрађена.

Иницијатор скупа, господин Антон Баков, који је уједно и финансирао рад конференције, на крају овог научног састанка, у поздравној ријечи одао је признање организаторима, захвалио се на доброј организацији и посебно истакао занимљивост поднијетих реферата и дискусија којима је проширен обим знања о Романовима и Црној Гори.

Одржавање ове научне конференције са Уралским Федералним универзитетом, Историјски институт Универзитета Црне Горе не само да је направио научни искорак у обради важних питања везаних за

Први свјетски рата и историју руско-црногорских односа поводом стогодишњице од његовог почетка, него је и проширен научни круг институција из Русије са којима је Историјски институт има научну сарадњу.

Све присутне је обрадовала наговијештена даља институционализација међусобне сарадње, потписивањем одговарајућих протокола, као и размјена научних искустава на друге у пракси познате начине: размјена публикација, гостовање професора, организовање сличних научних скупова итд.

Др Радослав Распоновић